

Forfatter: Udrag fra Pulcinellen

Titel:

Citation: "Fjorten eventyr og fortællinger", i *Fjorten eventyr og fortællinger*, udg. af Marita Akhøj Nielsen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1989, s. 206.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ingemann01-shoot-idm140296365648864/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Fjorten eventyr og fortællinger

Pulcinellen

Paa den store Plads *Navona* i Rom stod en smuk Efteraarsdag 1818 blandt Almueshoben endeel nysgjerrige Reisende ved en ganske simpel Fjællebod, fra hvis aabne Brædetheater den lavtkomiske Farceperson, der kaldes *Pulcinel*, især ved sin konstig kvækkende Stemme fremkaldte Latter omkring sig. Denne Folkemaskes afskyelige Kvækestemme, der forekommer Italienerne saa komisk, frembringes ved et lille Metal-Instrument, som Gjøgleren skjuler i Munden. Lyden af hvert ord, han fremsiger, bliver derved halvkvalt og synes mere at komme fra Ganen, end fra Brystet. Stemmen ligner saaledes noget Papegoiens, ligesom Maskenæsen ligner samme Fugls krumme og spidse Næb.

Nogle Geistlige gik forbi med harmfulde Miner; thi Gjøgleren tilod sig dristige og vantroe Ytringer mod Kirken, idet han pegede paa den heldende Kirkebygning paa Pladsen og efterlignede Kæmpefigurens Stilling ved det store Vandspring. Ved Billedhuggerens satiriske Lune til Spot over den uheldige Bygmester, synes hin Figur at ville holde paa Kirken, naar den en af Dagene faldt.

Hele Pladsen var, som sædvanlig, opfyldt af en myldrende Menneskehob mellem de mangfoldige Skur med Frugter og Kjødvarer og de kogende Kjedler med Macaroni og Kastanier, som de fattige Lastdragere med deres stolte Skikkelser i de lasede Kapper klyngede sig om i maleriske Grupper.

Ved første Øickast syntes Pulcinellen paa hint Fjællebod-Stillads at henhøre til de ganske almindelige Gjøglere af dette Slags, som man ligegyldig gaaer forbi; men gav man lidt noiere Agt paa ham, blev man uvilkaarlig staaende. Det var heller ikke alene den raue Almue, der flokkedes om ham; det var ikke blot den Fremmede, hvem Alting endnu er nyt, som her standsede; blandt det bestandig afvexlende Gade-Publicum saaes en hel Deel Kunstnere, som daglig her indfandt sig og betragtede Syner af denne Fjællebod-Skuespiller som et Studium. Han fremtraadte sædvanlig iført den almindelige Pulcineldragt med de meelhvite Beenklæder og samme Slags Vanis med de

Fra Illustreret Tidende, 8. april 1860

vide Ærmer og besat med Hjerter af rødt Tøi, samt kantet med Fryndser. Hans Bælte var af Haar. Fra den lange blottede Hals udfaldt en bred udrakket Lærredskrave over Bryst og Skuldre; hans høie hvide Pande og kulsorte Haar skjultes for en Deel af den graae Filthue med en rød Kvast i den lange Spids. Tre-Fjerdelen af hans Ansigt var skjult af den sorte Halvmaske med den krumme spidse Fuglenæb-Næse. Kunstnerne kaldte ham »den døende Pulcinel paa Piazza Navona«, og hvad de fornemmelig kom for at see, var hans Døds-scener, som travesteret Don Juan eller Doctor Faust, hvormed han sædvanlig sluttede sine Forestillinger. I disse som oftest blot mimiske Monologer, hvori han afkastede Masken, forstod han med en skuffende Natur og Sandhed at efterligne en virkelig Døendes Minespil og Bevægelse, og mangen Kunstner havde i sine Compositioner benyttet Udtrykket i hans Ansigt og Stillinger. Han var betydeligt som Mimiker, hvorfor han ofte kun sværte en Deel af sit Ansigt og maskerede sig alene med den lange krumme Næse. Undertiden føiede han ogsaa Ord eller Sang til sine Pantomimer. Det var enten improviseret, naar han dertil var i Lune, eller Repliker af Skuespil, han havde læst eller spillet. Han manglede hverken Kundskaber eller Dannelses; han havde for en kort Tid endog været berømt, som tragisk Skuespiller, paa St. Carlo-Theatret i Neapel og givet Gjæsteroller med »Furor« baaede i Milano, Florents og Rom; men han skulde have ført et skrækkelig vildt Liv. Han var nu bleven aldeles forfalden og var saaledes nedstunken fra de store Theatre til Fjælleboden, skøndt han neppe var over 30 Aar og endnu besad en sjelden mandig Skønhed med mærkelige Glimt af den ødelagte Genius. Der var megen Tale om ham blandt Kunstnerne, medens i Mellemacten hans Medhjælper, en lurvet raa Gjøgler, spiste Blaar og man ventede paa »den døende Pulcinel«, som Mimiker, i et noget forandret Costume.

»Han maa være melancholsk til Fortvivlelse!« – sagde en ældre Kunstner –: »Døden synes jo den eneste Tankke, der endnu ret kan oplyse ham; men han spotter Døden som Livet, som Jord, Himmel og Helvede. Saavel i Faust som i Don Juan giver han vist grunden sig selv.«

»Han skal jo ligne Byron og have parodieret ham i sin burleske Don Juan«, bemærkede en yngre Kunstner; »det gad jeg dog have seet!«

»Hans travesterede Don Juan var et Mesterværk, trods Gjøglerier-